

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 19, 25, 82, 86 IR 95 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TOLIAU – VPĮ PROJEKTAS) (TAP NR. 19-1436(2) (TAIS NR. 19-8900(3), LIETUVOS RESPUBLIKOS PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŲJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 31, 90 IR 101 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 19-1437(2) (TAIS NR. 19-8901(3), LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 11-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 19-1438(2) (TAIS NR. 19-8914(3), LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I- 1113 9-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 19-1439(2) (TAIS NR. 19-8908(3) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ĮSTATYMO NR. I-464 30-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 19-1656) (TAIS NR. 19-11716) PROJEKTŲ (TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI)

2019-10-14 Nr.NV-2856

Vilnius

Įvertinę Įstatymų projektus, patikslintus pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. rugsėjo 19 d. išvadoje Nr. NV-2652 (toliau – Išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus, informuojame, kad lieka aktuali Išvados 2 punkte išdėstyta pastaba, ta apimtimi, kiek nepritarėme VPĮ projekto 2 straipsnio 1 dalimi papildomoje Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 25 straipsnio 5 dalyje pateiktam siūlymui, jog atliekant pirkimus VPĮ reikalavimai nebūtų taikomi daliai viešųjų ar privačių juridinių asmenų, kurie per finansinius metus pirkimams skiria ne daugiau kaip 30 000 Eur.

Tokį siūlymą Ekonomikos ir inovacijų ministerija iš esmės grindžia kintančiu šių juridinių asmenų statusu, kuris priklauso nuo finansavimo iš valstybės ar savivaldybės biudžetų ar fondų ir nuosavų lėšų santykio (t. y., priklausomai nuo to, viršija per metus gautas biudžetinis finansavimas 50 proc. pajamų ribą ar ne, atitinkamas juridinis asmuo ar jo kontroliuojamas juridinis asmuo yra laikomas perkančiąja organizacija arba ne), ir nepakankama kompetencija viešųjų pirkimų srityje. Manytina, jog pateikti argumentai nėra pakankamas ir objektyvus pagrindas dalį perkančiųjų organizacijų išskirti iš kitų perkančiųjų organizacijų tarpo ir joms netaikyti VPĮ (tame tarpe ir leidžiant skirtas valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšas). Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pasisakęs (pvz., 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas), kad: „Pagal Konstituciją valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą, privalo paisyti konstitucinio ūkio subjektų lygiateisiškumo reikalavimo, tiesiogiai susijusio su Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintu visų asmenų lygiateisiškumo principu. Priešingu atveju ūkinės veiklos teisinis reguliavimas būtų nelaikytinas tarnaujančiu bendrai tautos gerovei. Kita vertus, Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad konstitucinis asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų) lygybės principas savaime nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą, diferencijuotą teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų), priklausančių skirtingoms kategorijoms, atžvilgiu, *jeigu tarp šių asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų) yra tokio pobūdžio skirtumų, kurie tokį diferencijuotą reguliavimą daro objektyviai pateisinamą <...>*“. Aiškindamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintą visų asmenų lygiateisiškumo principą, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas suponuoja pareigą įstatymų leidėjui nustatyti vienodą (nediferencijuotą)

teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų kategorijų, esančių vienodoje padėtyje, atžvilgiu, kai tarp tų asmenų kategorijų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas jų traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (pvz., 2013 m. vasario 22 d., 2015 m. vasario 6 d., 2018 m. birželio 6 d., 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į tai, kad pirmiau minėti juridiniai asmenys pagal VPĮ 2 straipsnio 25 dalies 2 punktą vis tiek būtų priskiriami perkančiųjų organizacijų kategorijai, manytina, jog siūlymas netaikyti jiems VPĮ nuostatų, jeigu per finansinius metus pirkimams skirtų ne daugiau kaip 30 000 Eur, remiantis tuo, kad jų statusas yra kintantis ir jie neturi pakankamai kompetencijos viešųjų pirkimų srityje, nelaikytinas atitinkančiu objektyvaus teisinio reguliavimo diferencijavimo kriterijų, t. y., nesutiktina, jog šiuo atveju tarp perkančiųjų organizacijų yra tokie teisinės padėties skirtumai, kurie pateisintų siūlomą skirtingą teisinį reguliavimą. Analogiškos pozicijos laikosi ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, 2019 m. rugsėjo 13 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-8009 pažymėjusi, kad „teisės aktuose daryti išimtis dėl nepakankamos kompetencijos nėra proporcinga“. Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad siūlomu teisiniu reguliavimu galimai būtų pažeidžiamas ūkinės veiklos subjektų lygiateisiškumas. Manytina, jog pirmiausia turėtų būti siekiama užtikrinti efektyvų, ekonomišką, racionalų ir skaidrų viešųjų lėšų naudojimą, nes tai yra reikšmingesnis interesas, nei atskirų juridinių asmenų problematika, susijusi su gebėjimų trūkumu išpildant viešųjų pirkimų reikalavimus. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos įvardintoms problemoms spręsti galėtų būti daromi teisės aktų pakeitimai, susiję su viešųjų pirkimų proceso tobulinimu, supaprastinimu (pvz., galimybės kreiptis į konkretų tiekėją ar žodinės sutarties sudarymo išplėtimas), tačiau šie palengvinimai turėtų būti taikomi visoms perkančiosioms organizacijoms, neišskiriant kurios nors vienos grupės. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad trūkstant gebėjimų perkančiosios organizacijos gali naudotis ir centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis. Taip pat pažymėtina, kad ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos cituojamame Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, 273 punkte siūloma atitinkamoms organizacijoms tik supaprastinti viešųjų pirkimų taisykles, o ne jų apskritai netaikyti.

Teisės grupės vadovas

Rimvydas Pilibaitis

Ramutis Prišmantas, tel. +370 706 63792, el. p. ramutis.prismantas@lrv.lt